

риала на всіх етапах селекційного процесу; 3) ранній, починаючи з селекційного питомника, комплексної оцінки селекційного матеріалу по стійкості до біотических і абіотических стресів. Цього досягли завдяки правильному вибору напрямків селекції, наявності ефективних машин (в першу чергу сеялок точного висіву), кооперації з іншими спеціалізованими НІУ і лабораторіями для оцінки селекційного матеріалу.

Надійшли сортоиспытания повышается при расширении сети пунктов и условий сортоиспытания, использовании эффективной методики анализа полученных результатов, что также предполагает кооперацию с другими селекционными учреждениями, госсортоучастками и сельхозпредприятиями и наличие производительной техники для проведения сортоиспытания.

Повышения урожайности риса за счет результатов селекции можно достичь при наличии сортов с разной реакцией на условия выращивания, специально разработанной системы их рационального использования и эффективной сети первичного и элитного семеноводства.

Достижение конечной цели – повышение урожайности риса – возможно только при системном подходе к решению проблем создания, сортоиспытания и использования сортов в производстве.

УДК 633.18:631.52:531.1

ПО ПИТАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЧЕРВОНОЗЕРНИХ ФОРМ РИСУ

Є.В. АЛЕКСЕЄНКО, Л.Г. ЗАХАРЧЕНКО – Дослідна станція рису УААН, м.Скадовськ

За останні роки значно збільшилась кількість і різноманітність червонозерних форм рису, в тому числі близьких по фенотипу основних сортів, які вирощуються на Україні. З 1996 року на Дослідній станції рису розпочато проведення дослідів по виявленню наявності червоно-зерних форм в різних полях рисових сівозмін, вивчення їх складу.

В різних полях сівозміни залишали незасіяними ділянки, які були огорожені поліетиленовою плівкою, для виключення заплівів. В результаті спостережень за цими ділянками встановлено, що кількість червонозерних форм збільшується при повторних посівах рис по рису. Так, при посіві першої репродукції сорту Спальчик по обороту пласта багаторічних трав кількість червонозерних форм

склала 1 шт на 1м², а рис по рису після меліополя 10 шт на 1м². Слід відмітити, що на посівах по пласту багаторічних трав червонозерних форм не виявлено.

Значна частина червонозерних форм (біля 70%) була представлена новими фенотипами, у тому числі стійкими до осипання зерна, маючи подовжену зернівку. Нами виявлені зразки з червоним зерном, які за фенотипом дуже близькі до всіх занесених в Державний реєстр України сортів рису, крім сорту Мутант 428. Особливу небезпеку становлять червонозерні фенокопії сортів Краснодарський 424, Слов'янець і Спальчик. Цікаво відмітити, що червонозерні фенокопії знайдені на нових перспективних зразках.

Загроза розповсюдження червонозерних форм збільшується за рахунок їх високої виживаємості.

Восени 1996 року в вегетаційних сосудах, які були закопані в ґрунт, висіяні 18 різних сортів і червонозерних форм рису.

Зима 1996-1997 років була достатньо сувора. Із 9 культурних сортів тільки у Слов'янця і Прибоя зійшло 1% рослин. Зовсім інший вигляд спостерігався в "класичних" червонозерних форм, схожість яких коливалась в межах від 4 до 76%. Добре перезимували такі різновидності як дезвоксії (76%) та сундензіс (25%). Висока схожість (15-58%) відмічена у червонозерних фенокопій з еректоїдними волотями.

Вивчення червонозерних форм та селекційна робота з ними буде продовжена.

УДК 631.527:633.18

О ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КРАСНОЗЕРНЫХ ФОРМ РИСА В СЕЛЕКЦИОННОМ ПРОЦЕССЕ

Г.Л. ЗЕЛЕНСКИЙ, В.А. ЯНЧЕНКО – Кубанский Государственный Аграрный Университет, Россия

Краснозерные сорно-полевые формы риса широко распространены на рисовых полях. Активную борьбу с ними ведут во многих рисосеющих странах. Однако, имеются примеры позитивного их использования. В ряде стран Юго-Восточной Азии местное население из краснозерного риса готовит национальные блюда.

Во Франции создан краснозерный сорт, зерно которого используют в качестве биологического стимулятора. В медицинской литературе имеются сведения о лечебном питании краснозерным рисом при онкологических заболеваниях.